

Ἐπιλεγόμενα.

Ἦν μὲν οὖν ἂν περιττὸν ἴσως πάντη προ-
λέγειν τι εἰσαγωγικὸν τάχα, ὡς εἴδισται,
ἔς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ρουμουνίας, ξένον
πάντως καὶ ξένως τοῖς ὁρῶσι καὶ ἀκούουσιν
ὑπαντώμενον οὔσης ὄνομα, ἱκανῶν περὶ
τούτου ἐν τῷ βιβλίῳ σποράδην εἰρημένων,
καὶ τῶν προλεγομένων ἄλλως περιττῶν ὄν-
των τοῖς τὰ λεγόμενα ἀναγινώσκουσι· πε-
ριττῶν δ' ἔτι πάντη πάντως καὶ τοῖς μὴ
ἀναγινώσκουσιν, ὧν ἡμῖν φροντίς ἐστίν
ὅτι ἤκιστα. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἴδισται ἤδη,
ἀκμὴν καὶ τρόπον τινὰ, νερόμισται ὁρᾶν
τι πρὸ τῶν λεγομένων, καὶ κολοβόν πως
τὸ σῶμα δοκεῖ, ταυτησὶ τῆς περιττῆς πε-
ριττότητος ἄνευ, φαινόμενον, ἐπειρήσθω
καὶ ἡμῖν τὰ τῷ νῶ ἤδη παριστάμενα, οὐχ
ὡς προλεγόμενα, ἀλλ' ὡς ἐπιλεγόμενα.

Εἰπωμέν τι πρὸς τὰ ἀναγνωσθέντα ἀναφερόμενον; ἀλλὰ περιττολογεῖν καὶ βαττολογεῖν ἐστὶν ἄντικρυς, καὶ ὄχλος εἶναι τοῖς νουνεχέσι καὶ φίλοις ἀναγνώσταις, ὧν ἡμῖν φροντίς ἐστὶν ὅτι μάλιστα, οὐ βουλησόμεθα. Εἰπωμεν καὶ περὶ τοῦ ξένου παντάπασι δόξαντος εἶναι τισὶ φιλοῦσι μᾶλλον τὰ παλαιὰ, ὅποια ποτ' ἂν ἦ, μόνον εἰ παλαιὰ εἶεν, καὶ παλαιομανίαν οὕτως ἀπλῶς νοσοῦσι, δέον τὸν ὀρθὸν λόγον πρὸ πάντων σέβειν, καὶ τούτῳ μόνον πᾶντα σταδμεύειν καὶ αὐτῷ ἔπεισθαι, ὅτι δηλαδὴ διὰ τί Δαῦτζλάνδ, καὶ οὐ Γερμανίαν εἶπομεν, καὶ Πόλσκαν, ἀλλ' οὐ Πολωνίαν, καὶ Μοαγγυορίαν, ἀλλ' οὐ Παιονίαν, ἢ Ουγγαρίαν, καὶ τ; Παλλιλογία ἤδη προφανῆς καὶ ἀηδία κἀνταῦθα ἀποκρίνασθαι, πολλὰ σποράδην ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ τούτου εἰρηκότας, κρίναντας κἀνταῦθα ἀναγκαῖον, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους, ἀπιέναι μὲν τὴν παλαιάν, ἔρχεσθαι δὲ τὴν νέαν Μοῦσαν, ὡς περ οἱ παλαιοὶ ἔλεγον. Εἰ δὲ μὴ καθόλου τὰ νέα τῶν πα-

λαιῶν, καὶ τὰ ἐπιχώρια τῶν ἀλλοτρίων, ὡς ἔδει, εἰλόμεθα· ἄγνοια τὸ πρῶγμα, ἀλλ' οὐκ ἀστατοῦσα τοῦ δόξαντος ὑπόληψις, οὐδὲ μὴν ταλαντευομένη ἀπόφανσις.

Εἰπωμέν τι ἀφορῶν τὴν τοῦ πονήματος γλωσσικὴν σύνδεσιν, ἤγουν διὰ τί κατὰ τὴν λεγομένην παλαιὰν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν κοινῶς νῦν ἐν χρήσει, συντέθειται; Τοῦτο οὐ σκοποῦ ἄτερ ἡμῖν ἐγένετο· καὶ ἐκδεῖναι τὸν λόγον ἐνταῦθα, μακρολογίαν μάλιστα ἀποφεύγοντας, οὐδὲ καιρὸς, οὐδὲ προαίρεσις, οὐδ' ὄλως δέλησις· οἳ τε νοῦν ἔχοντες ἔπειτα, συνιέναι τούτου, καὶ μηδὲν ἡμῶν λεγόντων, ἀφ' ἑαυτῶν ἔχουσι, καὶ ὀχληροὶ δοκοῦντες τούτοις, οἷς μόνοις ἀρέσκειν ἐπιέμεθα, οὐκ ἀκόλουθα ἑαυτοῖς πράξομεν. Εἰδέ τινες συντιθέναι κατὰ τὴν παλαιὰν ἀδυνατοῦντες, καὶ ἐπομένως ἀγνοοῦντες πως ταύτην, ἣν ἐξηκριβωκέναι φαντάζονται, ἐς τὸ περιττὸν τάχα καὶ μάταιον ταύτην γράφειν κοινολογεῖν καταφεύγουσι· γράφειν τε καὶ τὴν οὐχ ἥττον δυσχερεῖ, τὴν

νῦν ἐν χρήσει μὴ δυνάμενοι· (οὐ λέγομεν νέαν· καὶ γὰρ καὶ αὕτη ἀδοξοσύφως, ὅ ἐστι φιλοσοφικῶς, ἤγουν ἀπροκαταλήπτως καὶ νουνεχῶς θεωρουμένη καὶ σὺν λόγῳ ἐξεταζομένη, ἕτεροῖόν τι εἶναι δόξει πάντως ἢ κοινῶς φαίνεται, καὶ οἱ βάρβαρον ταύτην ὀνομάζοντες, μὰ τὴν ἱερὰν ὑλίδειαν, ἠκιστα πέπνυνται καὶ σκιαὶ τῷ ὄντι εἰσὶν αἰσσοῦσαι·) γράφειν ὅμως ἀναγκαζόμενοι, ἀτόποις καὶ γελοίοις παραλογισμοῖς, καὶ γελοιοτέροις ἐνέδωκαν κρίσεσι, τοῦ συλλογίζεσθαι ὀρθῶς καὶ τοῦ κρίνειν παρεκτραπέντες παντάπασι, τοῦ τί ἐστι γλῶσσα ξένας πάντα καὶ ἄλλοκότους ἐννοίας ἔχοντες· καὶ τὴν νῦν ἐν χρήσει, δέον ἀκριβῶς καὶ εὐλαβῶς πω, ὡς ἔχει φύσεως, παρατηρεῖν, καὶ εὐλαβέστερον ταύτην σέβεσθαι, τὴν κοινὴν γε δυσωπομένους συνήθειαν, τὴν τῶν ἐμπειρικῶν γλωσσῶν κανόνα μόνην τυγχάνουσαν, αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας, ἣν ἄνοια μόνον ἢ κερδαλεόφρων δολιότης δίδωσι, συγχωροῦσα αὐτοῖς καὶ συμφάσκουσα, μετακινεῖν καὶ παρα-

φθείρειν ἔγνωσαν, ἰδικὸν καὶ ἐμπορῶ καὶ
καὶ ποιὸς, καὶ τὴν λοιπὴν ναυτίαν δυσόσ-
μως πάντη ἀπερευγόμενοι, φροντίς ἡμῖν
οὐδὲ μικρὰ τούτων· οὐμενουν οὐδὲ τῶν
ἀνοήτων ἢ δολίων τῶν ἀνοήτως μάλιστα ἢ δο-
λίως ἐκδειάζόντων καὶ μιμουμένων, ὡς περ
γελοῖοι πίδαχοι, τὰ ἀσυλλόγιστα καὶ γε-
λοιότερα ἐκείνων παραλαλήματα. Μελέτω
τούτων τοῖς τούτοις συμωραίνουσι, καὶ
ἀναιδῶς τὰ τούτων διὰ χυδαϊκὴν καὶ ἀηδῆ
καὶ ἀκαριαίαν ὀχλικὴν ὑπόληψιν ἐκδειάζουσι.

Εἰπωμέν τι πρὸς τὰ κομποῤῥημόνως
καὶ περστέρως καὶ χυδαίως μάλιστα θρυλλού-
μενα σχολαστήρια ἀποβλέποντες; Ἀλλὰ
καὶ τοῦτο ἤδη ἀηδία αὐτόχρομα γέγονε,
διὰ τὰς καταχρήσεις ῥωποδιδασκάλων τι-
νῶν, οἵπερ ταῖς μακροῖς, μάλιστα μακρόθεν,
καὶ ὀργυιαίαις καὶ σταδιαίαις αὐτῶν συμ-
βουλαῖς καὶ προτροπαῖς, πλήρεσιν ἀηδίας,
μεσταῖς ναυτίας, ἀποσπεσνευκνίαις πάντη,
ὡς τάχα μόνων ὄντων τῆς Ἑλλάδος φωτι-
στικὸς λύγρος ἐπόλοιπος, (ἄδλιοι πολέμας

ὑμέων ἢ Ἑλλάς ἔχει κάρῳνας), καὶ εἰμὴ
τάχα αὐτοὶ εὐμενῶς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπιβλέ-
ψειαν ἐκ τοῦ φανταστοῦ αὐτῶν θρόνου,
οἰχθήσεται καὶ ἀπολεῖται τὰ τῆς Ἑλλάδος·
καὶ εἰ μὴ αἱ μοῦσαι αἱ ὑπὸ Παρνασσόν
που ἦ Ἐλικῶνα κείμεναι, ταῖς στεντορίαις
αὐτῶν φωναῖς καὶ γεγωνήσεσιν ἀνασταίη-
σαν, οὐδέ ποτ' ἂν ἀνασταῖεν, καὶ ὄμου-
σος ἡμῖν ἢ Ἑλλάς καταμενεῖ· τούτοις λέγω
καὶ τοῦτο γελοῖον ἀποκαδέσταται, ὥς πέρ
ποτε καὶ νόμος Ἀθήνησι παρῶπται πάντα
καὶ ἐγκαταλέλειπται διὰ παρομοίαν κατὰ-
χρησιν. Παύσασθε, ὧ γεννάδαι, τηλόθεν
πάνυ εἰσηγήσεις καὶ παρορμήσεις, μᾶλα
ἰηδῶς καὶ ἀδιακρίτως ἐπιδαψιλευόμενοι,
καὶ προδιδόναι οὕτω τὴν Ἑλλάδα γνῶτε βου-
λόμενοι, καὶ ὅτι τὰς ἀκαίρους ταύτας καὶ
ἀδιακρίτους προτροπὰς μόνοι οἱ ἐπίβου-
λοι τῆς Ἑλλάδος ἐρυγγάνουσι. Παύσασθε
χυδαϊκὴν καὶ ἀνόητον ὑπόληψιν καὶ ὄνομα
θηρᾶσθαι πειρώμενοι. Οὐ λόγων χροῖζει ἢ
Ἑλλάς, ἀλλ' ἔργων. Ταυτησὶ τῆς ὕλη-
θείας συνῆκαν μόνοι οἱ ἀοίδιμοι Μοιά-

ριοι καὶ Μπαλάνοι καὶ Μελέτιοι, καὶ ὅσοι τούτων μιμηταὶ ἐγένοντο, καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀνέστησαν αἱ μουσαι ἐν τῇ Ἑλλάδι· τοὺς τε ἔλληνας σωφρονοῦντας, τούτους μόνον καὶ τοὺς μιμητὰς τούτων, ὡς ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολλὰ πονήσαντας, καὶ δοξοδηρικῆς κομποῤῥημοσύνης ἐλομένους ἔργῳ προτρέπειν, καματηρὰς διδασκαλίας τῇ Ἑλλάδι ἀναδεχομένους καὶ ἀνέχοντας· τούτους μόνον δεῖ ἐκδειάζειν καὶ τοὺς μιμητὰς τούτων, καὶ μετὰ σέβατος μνεῖαν ποιεῖσθαι, προτρέποντας καὶ ἑτέρους τῶν τῷ ὄντι τῆς Ἑλλάδος εὐεργετῶν ἐς μίμησιν. Σωφρονοῦσι γοῦν, νῆ τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν, πάνυ ὀλίγον, μᾶλλον δὲ, οὐδ' ὀλίγιστον, ὅσοι ἄλλοις, δίκην πελαργῶν, περιπλανωμένοις ἐν ἀλλοτρίοις, ἢ ἐκεῖ που διὰ βίου καταμένειν προειλομένοις, τοῦ σφίσι μόνον καὶ μόνου συμφέροντος φροντίζουσι, τοὺς τῆς φιλογενείας ἐπαιίνους ἐπιδαφιλευόμενοι, οἳ περ μόνους κατὰ πρῶτον καὶ ἔσχατον λόγον ὀφείλονται τοῖς τὴν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας διδασκαλίαν ἐν ἐπιγνώσει

καὶ εἰλικρινῶς ἀναδεξαμένοις, ὃ ἔστιν, οἱ
διὰ χρηματισμὸν, οὐ διὰ δοξοδηρίαν χυ-
δαῖκαῖς καὶ παραλόγοις προλήψεσι καὶ ὑπο-
λήψεσιν ἔπομένοις, ἀλλὰ πρὸ ἑαυτῶν πρω-
τευόντως καὶ νουνεχῶς καὶ φρονίμως καὶ
γενναίως σκοπούμενον τὴν ἐς τὰ κρείττω
πρόοδον καὶ ἐπίδοσιν τῶν ὁμογενῶν ἔχου-
σι καὶ μηδὲλος σκαρδαμύττουσι. Διδα-
σκάλων εἰλικρινῶν καὶ ἀκαμάντων χρήζει
νῦν ἡ Ἑλλὰς, ὣν ἡ ἐπίδοσις τῶν νέων μό-
νον σκοπούμενον, ἀλλ' οὐ κροτοδορῦβων,
ἐς οὓς κεχήνασιν οἱ ῥωποδιδασκαλικαῖς
πρῶτροπαῖς ἐπτοημένοι, καὶ τοὺς ῥωποδι-
δασκάλους ἐμετικὴν ὄξυρεγμίαν πνέοντας
ἐκδειάζοντας.

Εἰπωμεν καὶ ἡμεῖς πῶς δεῖ διδάσκειν ;
Δεῖ Μακάριον καὶ Μπαλάνον καὶ κω-
φὸν Ἰωάννην μιμεῖσθαι. Ἰδοὺ τὸ πᾶν
εἴρηται δι' ὀλίγου παντάσῃ, καὶ περιττῷ,
ἀκμὴν καὶ μᾶλλον τι περιττότητος τὰ
ἐπίλοιπα. Εἰπωμεν ὅτι δεῖ οἰκοδομοῦντας,
μὴ ἀπὸ τῆς στέγης ἄρχεσθαι, ὡς πανταχό-
θεν τάχα φαινομένης, καὶ ταῖς τοῦ πολλοῦ

ἀνδρώπου ὄψεσιν ἀντικρυς προσβαλλού-
σης, ὡς ἡμῖν οἱ χρυσοδοξοδῆραι ῥωπομα-
θηταὶ ποιοῦσι, βάσεως πάντα δι' ἄνοιαν
ἢ δολιότητα, ἀφροντιστοῦντες καὶ σπεί-
ροντες κατ' ἀνηρότου γῆς, τοῦ εὖ εἰδέναι
στεροῦμενοι, ἢ δόλῳ καὶ ἀπύτη κινούμενοι;
Πολλοὶ καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἑλλάδι καταδι-
κάζουσι· καὶ λέγοντές τι περὶ γε τούτου,
ἄνδρὶ οἰηματῖα πράξειν ὅμοια δόξομεν.
Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν ὅσοι ῥαδίως
ἄγαν ἐπὶ τὴν μετάφρασιν, ἢ, τὸ χειρόν,
ἐπὶ τὴν σύνδεσιν καὶ συγγραφὴν ἄττουσι
καὶ φυσῶσιν, ἅμ' ἐξερχόμενοι τῶν σχο-
λείων; Συγγνωστέοι μὲν οἱ τοιοῦτοι δι'
ἀσθένειαν νοῦς καὶ στέρησιν λογικῆς, τὴν
ἐνδομυχοῦσαν καὶ λάβρως βράζουσαν δοξο-
δηρίαν, ζῆλον δημωφελείας παρεκλαμ-
βάνοντες· καταδικαστέοι δ' ἄλλως, ὡς
τοὺς μαθητὰς οὕτω τοῖς συγκεχυμένοις
αὐτῶν συνδέμασι διαφθεύροντες καὶ ἐς ἀπο-
στροφὴν μαθήσεως διεγείροντες, ἢ ἀπελ-
πίζεσθαι ποιοῦντες, ἐκδετικὴν σύγχυσιν,
ἀφυΐαν ἑαυτῶν ἐς μάθησιν αὐταπατη-

λῶς ἐκλαμβάνοντας· ἔδειγάρ αὐτοῦς, ποι-
λάκις ἑτέρους διδάξαι, ἃ αὐτοὶ δεδιδά-
χαστο, εἴτ' εὐλαβῶς ἐπὶ τὴν σύνδεσι
μᾶλλον δὲ ἐπὶ τὴν ῥῆω καὶ εὐαντιληπτο-
τέραν τῶν διδασκομένων ἔκδεσιν καὶ πα-
ράστασιν ἀποδύεσθαι, πολυχρονίῳ πείρῃ
μεμαθηκότας πρότερον· καὶ γὰρ καὶ γραμ-
ματικὴν πότ' ἄντις συντιθεῖη κρείσσει
καὶ λυσιτελεστέραν τοῖς νέοις; πάντως
οὐχ ἅμα πεπανμένος γραμματικὰ μαν-
δάνειν, ἀλλὰ χρόνῳ ὕστερον δεδιδαχῶ-
ταῦτα τοῖς ἄλλοις πρότερον, καὶ πείρῃ
ἤδη μεμαθηκόσι διαγινώσκειν καὶ γινώσ-
κειν τὸ βέλτιον. Ἰσασι καὶ τοῦτο ἐν τῇ
Ἑλλάδι καὶ οἱ ἄκροις χεῖλεσι, τὸ τοῦ λό-
γου, λόγων γευσάμενοι.

Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν τὰ πᾶντα
ἐπίστασθαι ὑποληφθῆναι κούφως μάλα
ἢ δολίως βουλομένων, καὶ παντοίῳ εἶδει
συγγραφῆς, καὶ τὸ χεῖρον, ἅμα παρόντων
μανδάνειν, αὐθαδῶς μάλα ἐγχειρούντων,
καὶ μηδὲ μεταρράζειν ἀξιούντων, ὡς τάχα
κρεῖτόν τι ἢ μετάφρασιν ποιεῖν δυναμέ-

νων, καὶ ὑπέρτεροί τινες ἢ μεταφρασταὶ εἶναι δοκεῖν δελόντων; Οἰκτροὶ καὶ οὗτοι, ἀγνοῦντες παντάπασιν τὸ ποιητέον, καὶ ἀναγνῶναι, κἄν ἅπαξ, τὸν ὑπὲρ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, βραχύτατον μὲν, ὡς τετρασύλλαβον, μέγαν δὲ καὶ πολυνούστατον λόγον, μηδέποτε ἐδέχθησαντες, ἀλλ' ὑπὸ ἐπιστήμης ἐς ἐπιστήμην, ὥσπερ σκιαὶ ἀΐσσουσαι, κούφως παντάπασιν μεταπηδῶντες, βάρος οὐδ' ὀλίγιστον ἔχοντες, καὶ νῦν μὲν φυσικὴν, νῦν δὲ μεταφυσικὴν, ἄλλοτε δὲ μαθηματικὰ, ἱστορίαν, γεωγραφίαν καὶ τ. ξυγγράφειν εἰσὶ προχειρότατοι, καίπερ μηδενὶ τῶν συγγραφευσομένων ἰδιαιτέρᾳ καὶ οἰκείᾳ ἐνασχολήσει καὶ μελέτῃ καὶ ἐπιστάσει καὶ παραδόσει ἐμμεμενηκότες πρότερον, σοφισταὶ κομποῤῥήμονες τυγχάνοντες. Οἰκτροὶ καὶ οὗτοι τὴν τετρασύλλαβον ἐντολὴν μὴ μαδόντες, καὶ τοὶ περὶ πολλὰ ἐσπουδακέναι λέγοντες, καὶ πολλὰ ξυγγράφειν ἐπαγγελλόμενοι, ἥς ἄτερ καὶ πολλὰ εἰδώς τις, οὐδὲν ἐπίσταται, καὶ ὄλεθρος

τυγχάνει σαφέστατα. Ἢδη γοῦν καὶ οὗτο καταδικάζονται ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ κομποῦρημονοῦντες ἐλέγχονται. Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τοῦ τελειοτέρου λεξικοῦ, οὗ στεροῦμεθα, ὅτι δηλονότι τοιοῦτο λεξικὸν, πρὶν λεξικὸν τῆς ἐν χρήσει νῦν γλώττης, τῆς ἀδελφῆς ἢ διαλέκτου τῆς ἐτέρας, ἀκριβὲς ὅσον οἶόντε, γενέσθαι καὶ ἀδοξόσοφον· ἄλλως ἢ φιλομαθῆς ἑλληνικῆ νεολαία, καὶ πολλοὶ ἑτερογενεῖς σοφοὶ οὐχ ἔξουσι· πολλαὶ γὰρ λέξεις γνωσταὶ τοῖς πολλοῖς ἐν τισὶ μέρεσι, λανθάνουσι τοὺς λεξικοποιοῦς ἀνδ' ἐτέρων παρεκλαμβάνόμεναι, καὶ τοιαύτας παρεξηγήσεις ἀσυγγνώστους παντάσῃσιν, εἶδομεν· καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν γνωστῶν ἐπὶ τὰ ἄγνωστα προβαίνειν ἀνάγκη πᾶσα, εἴτε διδασκόμενόν τινα, εἴτε διδάσκοντα, μηδὲν λέγοντα, ἐς ὃ ὀμμαθητῆς ἀνετοίμαστος; Οἶδασι κάλλιον ἡμῶν καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ παρ' ἡμῶν τῶν πόρρω διατριβόντων μαθεῖν οὐ δέονται· καὶ δοξοδηρᾶν ἀνοήτως ἐστὶ συμβουλεύειν παραπλήσια.

Εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν ἐκδοθέντων
καὶ ἐκδιδομένων βιβλίων, τῶν δωρεὰν μὲν
τυποῦσθαι τῇ ἑλληνικῇ νεολαίᾳ λεγομέ-
νων, ῥυπαρῶς δὲ μάλα καὶ παλιγκαση-
λικῶς, τὸ δὴ λεγόμενον, πιστρασκομένων;
Ἢδη πολλῶν πετύσμεθα προσανακλαιο-
μένων καὶ καταμεμφομένων τοῖς ἐκδοῦσι
μὲν, μὴ συνιεῖσι δὲ παντάσῃσιν ὧν χρή-
ξει ἢ ἑλληνικῇ νεολαίᾳ, τυφλῶς, τὸ τοῦ
λόγου, πρὸς τὸν σκοπὸν βάλλουσιν, ἄλλ'
ἀντ' ἄλλων δι' εὐήθειαν καὶ ἀσυνεσίαν
πράττουσι. Δυσέυρετα μὲν καὶ παιδευ-
τικὰ λιβλία, ἃ κοινὰ ἔδει ἐν τῇ Ἑλλάδι
εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν ἐκδιδόμενα,
ὑπολήψεως καὶ τιμῆς ἐκ τῶν ἀλλογενῶν
τῷ ἔθνει πρόξενα εἶησαν, παραβλέπουσι,
καὶ τὸν αἰδιμον Μελέτιον βαλόντα μάλα
πρὸς σκοπὸν, μιμείσθαι οἱ γεννάδαι, ὡς
τάχα συνετώτεροι αὐτοῖ, ἐκ παντελοῦς
ἀξυνεσίας οὐκ ἠβουλήθησαν, καὶ βάλλον-
τες τυφλῶς, ἠστόχησαν καὶ ἡμαρτον δη-
μοσίως, καὶ πολὺν παρὰ τοῖς νουνεχέσι
καὶ γνώμοσι διεγείρουσι γέλωτα, ἢ ἄγα-

νάκτησιν· εὐέυρετα δὲ καὶ μὴ παιδευτικὰ πολλοῦ λόγου καὶ πολλῆς σπουδῆς ὑπ' αὐτῶν διαγνωστικοῦ παντάπασι ἐστερημένων, ἀξιοῦνται. Ουμενουν, οὐδ' αὐτοὶ, οὐ δὲ πρὸ αὐτῶν ἕτεροι πρὸς τὸν σκοπὸν ἔβαλον, πόρρωθεν ἄγαν βάλλοντες, οὓς ἔδει εἴτι φιλογενείας αὐτοῖς ἐνῆν, μιμουμένους Μακάριον καὶ Μπαλάνων ἐν τῇ Ἑλλάδι που καταμένειν, τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας πρὸ παντός τιδεμένους· ἀλλὰ μὴ χαίρειν λέγειν ταύτη, τὴν πατρίδα καταλιμπύνοντας. Τούτους καὶ τοὺς τοιοῦτους τοὺς ἀγανακτήσεως καὶ ἀποστροφῆς ἀξίους, σωφρονοῦσα ἡ Ἑλλὰς οὐκ ἂν ποτε λόγου καὶ μνείας ἀξιῶσειε, σχολῇ γε ἂν καὶ ἐκδειάσειε, προδόντας τρόπον τινὰ αὐτὴν καὶ κακίστους πολίτας γενομένους. Ἐπιλατινικοῦ λεξικοῦ στερόμεθα, καὶ ἡ Βυζαντις ἡμῖν σπανιωτάτη, ἣν ἔδει γε ὑπὸ τούτων, καὶ πρὸ πολλοῦ ὑφ' ἑτέρων, τοὺς πονήσαντας πολίτας αὐτῶν δυσωπουμένων, ἐκδοθῆναι, εἴτις λόγος τῶν λόγων

αὐτοῖς ἐτύγγανεν, ὥστε κοινὴν εἶναι καὶ κοινῇ τοῖς σχολείοις καὶ ἰδίᾳ τοῖς φιλολόγοις. Ἀλλὰ τί λέγω; καὶ ὁ προχθὲς ἀκμάσας πολύγλωττος καὶ πεσπαιδευμένος Βατάτζης, ὁ πολλῶν ἄστυα καὶ νόον γνούς, μάλιστα κατὰ τὴν Ἀσίαν, ἐν σκύτει που ἔτι κείμενος, ἀναξίως καὶ μισολόγως ὑπ' αὐτῶν παραβλέπεται· καὶ πρὸ πολλοῦ ἐκδίδοσθαι ἄξιος, ἔτι μένει ἀνέκδοτος. Εἰ λέγειν Εὐκλείδην, Ἀπολλώνιον, Ἀρχιμήδη, Στράβωνα, Ἀριστοτέλη, Πλάτωνα, Πτολεμαῖον, Ἰπποκράτη, Θεόφραστον καὶ τοὺς λοιποὺς πρωτοδιδασκάλους τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ω Ἑλλάς! πότε σοι, εὐμενῶς τοῦ θείου ἐπιβλέψαντος, Νιλεῖς γενήσονται; Ἐξεῖς τηνικαῦτα καὶ σοφὰς ἑτερείας, οἷας σοι ὁ καιρὸς ἐπιτρέπει, καὶ τὰς ἀναγκαίας τοῖς σχολείοις βιβλιοθήκας, καὶ αἱ μοῦσαι τοῖς σκηψίοις σκηπτόμεναι, ἀναστήσονται καὶ λάμψουσι πάλιν ἐν τῇ παλαιᾷ αὐτῶν καὶ φίλῃ πατρίδι. Ε, ἔ. φίλοι, σὺν λόγῳ καὶ μάλα δικαίως προσαρακλαιόμενοι, οὐδεὶς σκήψιος, δῶν τὸ θεί-

ον! εἶησαν ὅτι τάχιστα! νῦν γὰρ κομποῤῥημοσύνης καὶ καταδικαστέας ἀφροτισίας πλέον οὐδέν.

Εἰδὲ καὶ καταβάντες, ἐπιτρέχοντες τὸν τῆς ἱστορίας χρόνον, ἀπὸ τοῦ Σεζώστρεως μέχρι τῶν πρώτων χρόνων τῶν ἀπότε τοῦ σταρολτίου Φουγγαράς καὶ τοῦ παρατισίου Μαραμὸς, διὰ κατακτίσεως ἐς τὰ μεσημβρινώτερα τῆς Ρουμουνίας, μετατελειῶν καὶ κατασταλειῶν ἀρχηγεμονιῶν, ἐνταῦθα ἔστημεν, τοῦ καιροῦ πολλὰ παροῦσιν ἡμῖν μὴ ἐπιτρέψαντος, στῆναι καὶ μὴ βουλόμενοι κατηναγκάσθημεν, νῆ δία, καὶ ἄλλως, δι' ἐαυτῶν ἐργάζεσθαι, μηδεμίαν ἄλλοθεν, δι' ὑπερβολὴν ψυχρότητος καὶ ἀναλγησίας καὶ ὅλως ἀπαθείας, συναντήληψιν ὁρῶντες, παντάπασιν ἀπηυθίσσαμεν. Δι' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πλείω, μᾶλλον δὲ, τὰ πάντα, ὅσον ἐνῆν, τὰ τὸ γεωγραφικὸν τῆς χώρας ἀφορῶντα εἰπεῖν γλιχόμενοι, τοῖς ὀλίγοις, ὀλίγων αὐτόπται γενόμενοι, ἀπειρηκότες πάντη, ἠρκέσθημεν. Ἀρκέσθητι τοίνυν καὶ αὐτὸς, φίλε ἀναγνώστα,

καὶ τὰ ὀλίγα δι' ἀπορίαν εἰρημένα, ὡς κέντρον οἶονεὶ ἐκλάμβανε, καὶ ἐς τὸ εἰπεῖν ἑτέρους πλείω διεγερτήριον. Εἰρηκόσι ταῦτα, ἀγανακτοῦσι μάλιστα καὶ ποτνωμένοις καὶ σχετλιάζουσιν, οὐδὲν ἔτι μένει λέγειν, ἀλλ' ἢ συγγνώμην τοῖς πολίταις αἰτεῖν, τὸ ὀφειλόμενον χρέος τῇ πατρίδι μὴ ἀποδόντας, περιστάσεσιν ἀπροσδοκῆτοῖς καὶ ἀδιαφορία τινῶν καὶ πλείονι τινὶ ἀδιαφορίας, Μακάριον καὶ Μπαλάνον καὶ κωφὸν Ἰωάννην κωλυθέντας μιμήσασθαι.

Ἐξῆσθε φίλοι ἀναγνώσται.

Ὁ Φιλιππίδης.
